

Beschermd Dorpsgezicht Garnwerd

- a. Er zijn zorgen dat er naast de toeristische aanblik van Garnwerd aan 't Reitdiep er opnieuw aantasting v/h Beschermd Dorpsgezicht zou kunnen plaatsvinden. Dit heeft ertoe geleid dat de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, de Provinciale erfgoedafdeling en de afdeling Ruimtelijke Ordening gemeente Westerkwartier, zijn benaderd voor enige opheldering.

Dat deze zorgen niet geheel ongefundeerd zijn, kwam bij de vorige gemeente Winsum ook al naar voren bij de legalisatie van de grote kinder-zandbak naast de brug over het Reitdiep.

Libau¹ heeft op 05-04-2016 in haar advies aan de gemeente Winsum laten weten dat er sprake was van aantasting van de groene zone aan de Reitdiep-oever bij de molen; en liet daarom vanwege een te sterke "transformatie" weten de legalisering negatief te adviseren (waarna Winsum dit advies naast zich neer heeft gelegd).

De commissie is van mening dat vanuit de ruimtelijke en cultuurhistorische waarden bezien de zandbak een aantasting vormt van het beschermde gezicht op deze plek. Het onderhavige deel van het dijktracé is zeer prominent aanwezig in het zicht vanaf de naastgelegen rijksmonumentale brug, de hoofdentree tot het dorp vanuit oostelijke richting. Vóór de ingreep werd dit deel van het dijktracé gekenmerkt door een talud met gras en een helling die blijkens oud fotomateriaal nog refereerde aan de scheepssloperij die vroeger aanwezig was. Naar de mening van de commissie is dit deel van het dijktracé door de aanleg van de zandbak te sterk getransformeerd, waardoor het oorspronkelijke karakter niet meer afleesbaar is. Het huidige karakter van de plek sluit onvoldoende aan bij de waarden van het front van het dorp aan de Reitdiepzijde in algemene zin en het groene dijkprofiel in het bijzonder die in de Toelichting als positief worden benoemd. Wanneer voor de bovengenoemde ingreep vantevoren advies voor zou zijn aangevraagd, zou de commissie op basis van de benoemde waarden negatief hebben geadviseerd. In het verlengde hiervan komt de commissie tot een negatief advies ten aanzien van de legalisering van de zandbak.

Uitsnede uit een schrijven van de monumentencommissie van Libau d.d. 05-04-2016, incl. een strijdig advies over de legalisering van betreffende zandbak, nadat deze zonder vergunning werd aangelegd.

Betreffende zandbak blijkt in 2025 van verharding te zijn voorzien, om een uitbreiding van 60 zitplaatsen te creëren; waardoor er nu vragen rijzen of e.e.a. wel vergunningsvrij is en in hoeverre een uitbreiding van (60 + 60 zitplaatsen elders) gevolgen heeft voor het parkeerplaatsen-bestand in het dorp. Dit gaat het parkeerprobleem nog meer vergroten, omdat de parkeerplaats café Hammingh nu al wordt "misbruikt".

Hierdoor rijst nu ook de vraag of de gemeente Westerkwartier zich van betreffend deel van deze historie van Beschermd Dorpsgezicht Garnwerd op de hoogte is. De archiefstukken liggen in opslag bij gemeente "Het Hogeland" en worden pas op verzoek van de gemeente Westerkwartier ter beschikking gesteld)

- b. De zorgen over het Beschermd Dorpsgezicht van de westelijke Reitdiepdijk aan de noordzijde van de brug en de eventuele ontwikkelingen (uitbreiding ?) wordt grotendeel ook gedeeld door de bewoners op en achter de dijk aan de noordzijde van de brug, alsmede de woonbootbewoners aldaar. Het gras ter plaatse wordt wekelijks wel gemaaid, maar onderhoud, zoals de afvalbak (die al gedurende lange tijd niet aan de paal is bevestigd) en omgeving rond de banken, vindt amper/niet plaats. De zandbodem van het zwembad heeft plaatsgemaakt voor slib, waarbij ook de rietpollen dan ook goed gedijen.
- c. Mogelijk dat de gemeente het (openbaar) gedeelte van de dijk, inclusief pierenbad wederom terug in eigendom kan nemen, om daarmee te kunnen voldoen aan het kwaliteitsbeeld en veiligheid voor de gebruikers. De directie van Garnwerd aan Zee liet in 2022 weten, daar niet afwijzend tegenover te staan.

¹ Een kennisorganisatie voor omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed in de provincies Groningen en Drenthe